

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:973

av Per Lodenius (C)

Tillgänglig samhällsinformation med ett standardiserat grafiskt symbolsystem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en statlig myndighet bör ges ansvaret för ett enhetligt grafiskt symbolsystem för samhällsinformation enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Symboler och bildspråk finns idag som en självklarhet i vår vardag och används aktivt som en hjälp vid orientering och för att snabbt skaffa information, både i det fysiska och i det digitala rummet. Tack vare modern teknik är det enkelt att framställa och sprida bildsymboler.

För människor med kognitiva funktionsnedsättningar är dessa grafiska symboler också nödvändiga för att ta emot och förstå information. Det pågår runt om i Sverige men även internationellt en rad projekt rörande bildsymboler för samhällsinformation, dock utan enhetligt symbolsystem.

Men för att samhällsinformationen ska bli tillgänglig krävs ett standardiserat grafiskt symbolsystem. För att snabbt och utan missförstånd kunna tolka information bör symbolerna vara enhetliga enligt framtagna standard. Ytterligare ett krav är att systemet utvecklas i takt med samhällets utveckling och korresponderar med internationell standard.

Inom vissa samhällsområden som till exempel luft- och sjöfart finns standardiserade grafiska symbolsystem. Utmärkande för dessa är genomarbetad och lagstadgad standard för hur grafiska symboler ska användas och regelverk som kontinuerligt uppdateras och revideras.

Däremot finns det i samhället i stort inte tillgång till enhetliga, lättillgängliga och kostnadsfria standardiserade grafiska symboler som möjliggör för alla att delta i samhället. I Sverige saknas det idag ett övergripande myndighetsansvar för att

tillgodose behovet av enhetliga grafiska symboler. Det rimmar dåligt med funktionshinderspolitikens mål om ett samhälle tillgängligt för alla.

Inom Sis, Swedish Standards Institute, pågår det ett internationellt uppmärksammat standardiseringsarbete, TK 493 Grafiska symboler, som bygger på de internationella grafiska symbolerna inom Pictogram. Däremot finns enligt uppgift inte flera berörda myndigheter representerade i detta arbete, som till exempel Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för tillgängliga medier och Post- och telestyrelsen.

Det finns inte heller medel eller uppdrag att marknadsföra eller sprida dessa grafiska standardiserade symboler inom olika samhällssektorer. Dessutom är tillgången till framtagna grafiska symboler inte kostnadsfri, vilket innebär att tillgängligheten ytterligare begränsas.

Inom Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, har man sedan 1980-talet utvecklat symbolsystemet Pictogram, främst för skolans värld. Pictogram utgår från en internationell grafisk design, som hela tiden utvärderas och revideras. Dessa pictogramsymboler ingår idag och ligger som grund för det fortsatta arbetet i TK 493 att standardisera befintliga pictogramsymboler enligt framtagna grafisk standard. Men framtagning av symboler medför kostnader.

Det behövs alltså förändringar för att nå funktionshinderspolitikens mål. De mål som utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och som ska säkerställa varje individs möjlighet att utifrån sina förutsättningar leva oberoende och fullt ut delta i samhällslivets alla delar. Därför bör en statlig myndighet ges ansvaret för ett enhetligt grafiskt symbolsystem för samhällsinformation. Detta symbolsystem kan med fördel byggas utifrån pictogramsymboler, då de är internationellt grundade och omfattas av standardiseringsarbetet inom Sis.

I myndighetens uppdrag bör också ingå ansvar för att bland annat kartlägga behoven inom olika samhällssektorer och säkra utveckling och revidering av symboler utifrån pågående standardiseringsarbete och i linje med samhällsutvecklingen. Dessutom bör man tillgodose distribution och marknadsföring av symboler liksom se till att symbolerna är lättillgängliga och kostnadsfria för alla användare, såväl privatpersoner som verksamheter inom alla samhällssektorer. Myndighetens ansvar för och arbete med utveckling och utvärdering bör ske i samverkan med aktuell kognitions- och kommunikationsforskning.

Per Lodenius (C)